

Svet
Evropske unije

Bruselj, 31. julij 2023
(OR. en)

**Medinstitucionalna zadeva:
2023/0288 (COD)**

12258/23
ADD 4

SOC 560
EMPL 393
CODEC 1461
STATIS 50
ECOFIN 812

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	28. julij 2023
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	SWD(2023) 266 final
Zadeva:	DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE POVZETEK POROČILA O OCENI UČINKA Spremni dokument Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o statistiki Evropske unije o podjetjih na trgu dela in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 530/1999 ter uredb (ES) št. 450/2003 in (ES) št. 453/2008 Evropskega parlamenta in Sveta

Delegacije prejmejo priloženi dokument SWD(2023) 266 final.

Priloga: SWD(2023) 266 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 28.7.2023
SWD(2023) 266 final

DELOVNI DOKUMENT SLUŽB KOMISIJE
POVZETEK POROČILA O OCENI UČINKA

Spremni dokument

Predlog

UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o statistiki Evropske unije o podjetjih na trgu dela in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 530/1999 ter uredb (ES) št. 450/2003 in (ES) št. 453/2008 Evropskega parlamenta in Sveta

{COM(2023) 459 final} - {SEC(2023) 295 final} - {SWD(2023) 265 final}

Uvod in ozadje

Eurostat, statistični urad Evropske unije (EU), zagotavlja pripravo visokokakovostne in primerljive evropske statistike v skladu s statističnimi načeli iz Uredbe (ES) št. 223/2009 o evropski statistiki. Evropska statistika se uporablja predvsem za oblikovanje, izvajanje in spremljanje politike EU, njeni glavni uporabniki pa so institucije EU, raziskovalci, nacionalni organi in javnost. Evropski statistični sistem je partnerstvo med Eurostatom in nacionalnimi statističnimi uradi, ki delujejo kot mreža. Vloga Eurostata je vodenje harmonizacije statistik v tesnem sodelovanju z nacionalnimi statističnimi uradi, ki zbirajo podatke in pripravljajo statistike za nacionalne namene in namene EU.

Za določitev in izvajanje politik in dejavnosti v korist prebivalstva EU na področjih, ki so v pristojnosti EU in kot so določena v členih 2 in 3 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), institucije EU potrebujejo popolno, pravočasno, zanesljivo, podrobno, harmonizacijo in primerljivo evropsko statistiko. Statistika o podjetjih na trgu dela je zlasti pomemben vir informacij za oblikovanje politik in spremljanje.

Evropska statistika o podjetjih na trgu dela je uradna statistika, ki opisuje delovanje podjetij v povezavi s trgi dela. Tako lahko na primer pokaže, ali so v podjetjih nezasedena delovna mesta (povpraševanje po delovni sili), koliko je nezasedenih delovnih mest v primerjavi z že zasedenimi in kako se delovna mesta razlikujejo glede na vrsto gospodarske dejavnosti podjetja. Poleg tega statistika o podjetjih na trgu dela zagotavlja informacije o stroških, ki jih imajo delodajalci pri zaposlovanju osebja (stroški dela), kako so ti stroški strukturirani (npr. višina plač in drugih stroškov) in kako se razlikujejo glede na regijo ali gospodarsko dejavnost. Vključujejo tudi podatke o individualnih plačah za reprezentativni vzorec zaposlenih, skupaj z njihovimi značilnostmi (npr. starost, spol, poklic, izobrazba) ter značilnostmi njihovih delodajalcev (gospodarska dejavnost, velikostni razred itd.). Za delodajalce so plače pomemben del proizvodnih stroškov in delno določajo njihovo stroškovno konkurenčnost. Za večino zaposlenih plače predstavljajo glavni del njihovega prihodka in prispevajo k njihovi ekonomski blaginji.

Statistika o podjetjih na trgu dela zajema zbiranje naslednjih vrst podatkov:

- statistične podatke o prostih delovnih mestih, v katerih je zabeleženo število zasedenih in prostih delovnih mest;
- raziskavo o stroških dela glede višine in sestave stroškov dela, ki jih imajo podjetja z zaposlovanjem delovne sile;
- indeks stroškov dela, ki zajema spremembe stroškov dela na uro, ki jih imajo podjetja z zaposlovanjem delovne sile;
- raziskavo o strukturi plačil posameznim zaposlenim in informacije o njihovih socialno-ekonomskih značilnostih;
- plačilna vrzel med spoloma, ki meri relativno razliko med povprečno bruto urno postavko zaposlenih moških in žensk ter za katero se kot glavni vir uporablja raziskava o strukturi plačil.

Statistiko o podjetjih na trgu dela urejajo ti pravni akti:

- Uredba Sveta (ES) št. 530/1999 z dne 9. marca 1999 o **strukturni statistiki plačil in stroškov dela** (UL L 63, 12.3.1999, str. 6).

- Uredba (ES) št. 450/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2003 o **indeksu stroškov dela** (UL L 69, 13.3.2003, str. 1);
- Uredba (ES) št. 453/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o četrletnih **statističnih podatkih glede prostih delovnih mest v Skupnosti** (UL L 145, 4.6.2008, str. 234).

Opredelitev težave

V oceni je bilo ugotovljeno, da je sklop zakonodaje o statistiki o podjetjih na trgu dela omogočil zbiranje visokokakovostnih informacij, ki se pogosto uporabljajo za predvideni namen, in da so države članice sčasoma izboljšale svojo skladnost z zakonodajo. Prednosti statistike o podjetjih na trgu dela so v tem, da se je trdno uveljavila kot vir skladnih, učinkovitih, primerljivih in natančnih informacij, ki jih pogosto uporabljajo organizacije in oblikovalci politik na vseh ravneh. V zadnjih desetih do dvajsetih letih se je pomen statistike o podjetjih na trgu dela povečeval v skladu z razvojem politik na področjih enakosti, delovnih pogojev in spremljanja monetarne unije. Primerljivi podatki na ravni EU za te politike so bistveni in zagotavljajo jasno dodano vrednost.

Vendar so bile v oceni poudarjene tudi nekatere pomanjkljivosti pri prilagajanju statistike o podjetjih na trgu dela novim potrebam, virom in metodam. Prva težava obstoječega pravnega okvira je, da se s statistiko o podjetjih na trgu dela ne obravnavajo nove potrebe, viri in metode. Pravni okvir ne izraža najnovejših potreb uporabnikov in ni dovolj prožen, da bi lahko obravnaval njihove prihodnje potrebe. Uporabniki si želijo bolj pravočasnih podatkov, in sicer s pogostejšim zbiranjem in objavljanjem podatkov (odvisno od vrste statistike o podjetjih na trgu dela) in/ali krajšimi roki za njihovo posredovanje in izkazovanje. V predpisih o statistiki o podjetjih na trgu dela ni bila predvidena uporaba inovativnih virov podatkov, saj takrat niso bili na voljo, zato statistično poročanje o kakovosti ni prilagojeno za ocenjevanje kakovosti tistih virov, ki bi se lahko uporabljali danes. Še en nastajajoč trend je uporaba upravnih podatkov. Države članice so začele bolj uporabljati ta vir, ki omogoča pogostejše zbiranje podatkov (npr. četrletno) ob manjši obremenitvi podjetij. Vendar pa okvir za poročanje o kakovosti v sedanji zakonodaji o statistiki o podjetjih na trgu dela ni primeren za tovrstne podatke.

Drugič, statistika o podjetjih na trgu dela ne zajema pomembnih akterjev gospodarstva EU, kot so mikropodjetja. Ta pomanjkljivost je bila ugotovljena že ob sprejetju zadevnih pravnih aktov. Obravnavana je bila različno (z zahtevo po študijah izvedljivosti, ki so privedle do spremembe zakonodaje, ali z zagotavljanjem finančne podpore za vzpostavitev potrebnih zmogljivosti), vendar pri zbiranju nekaterih vrst podatkov ni bila ustrezno odpravljena. Zato so zbrane informacije v nekaterih statističnih podatkih o podjetjih na trgu dela pristranske, zlasti zaradi nepopolne pokritosti nekaterih gospodarskih sektorjev ali vrst podjetij. To stanje se razlikuje tudi glede na zbiranje podatkov in razvoj dogodkov v različnih državah. Zato podatkov, ki se posredujejo Eurostatu, ni mogoče v celoti uporabiti (npr. agregatov EU ni mogoče izračunati za celotno gospodarstvo, primerjave med državami pa so ovirane, na primer za raziskave o strukturi plačil, saj vse države niso razširile zbiranja podatkov na mikropodjetja). Neobstoj pravne obveznosti glede zagotavljanja informacij o letni plačilni vrzeli med spoloma je postal sporen tudi po tem, ko je bil ta kazalnik vključen v spremljanje evropskega stebra socialnih pravic, cilja 5 „enakost spolov“, ki je del ciljev ZN za trajnostni razvoj, in strategije za enakost spolov. Nekatere države članice niso zagotovile letnih podatkov o plačilni vrzeli med spoloma.

Tretjič, statistika o podjetjih na trgu dela bi lahko postala bolj usklajena, če bi se poenostavile pravne strukture (nadomestitev treh zdaj veljavnih okvirnih uredb z enim prečiščenim

besedilom). Temu enotnemu pravnemu okviru bi koristili sistematični sklici na ustrezne pojme, ki se uporabljajo na tesno povezanih področjih, kot so nacionalni računi in evropska poslovna statistika. Od sprejetja zakonodaje o statistiki o podjetjih na trgu dela je bila zakonodaja na obeh področjih posodobljena, njuna metodologija pa revidirana (evropski sistem računov iz leta 2010, uredba o evropski poslovni statistiki, sprejeta leta 2019). Zato je treba uskladiti statistiko o podjetjih na trgu dela, da se zagotovita skladnost med področji in jasnost za uporabnike zakonodaje o statistiki o podjetjih na trgu dela, vključno s statističnimi uradi držav članic.

V oceni je bilo ugotovljeno, da se bodo te težave nadaljevale in da se lahko v prihodnosti še poslabšajo, če ne bodo sprejeti zakonodajni ukrepi.

Cilji

Splošni cilj ukrepa je pripraviti statistiko o trgu dela in poslovno statistiko, ki sta posodobljeni, ustrezni, celovito pokrivata pomembne gospodarske sektorje, sta primerljivi med državami članicami in skladni s povezanimi statističnimi področji. Ta cilj je mogoče razdeliti na tri specifične cilje, usklajene z zgoraj opisanimi težavami, in sicer:

- prilagoditev regulativnega okvira, da se omogoči prožnost pri izpolnjevanju novih potreb, objavljajo pravočasnejši statistični podatki ter spodbuja uporaba inovativnih virov in metod (ustrezno ocenjene kakovosti);
- razširitev obsega statističnega zajetja na celotno gospodarstvo in zagotavljanje izčrpnih podatkov o plačilni vrzeli med spoloma;
- izboljšanje skladnosti s povezanimi statističnimi področji.

Možnosti politike in njihovi učinki

Eurostat je za razvoj možnosti politike pripravil izčrpen seznam vseh možnih ukrepov, opredeljenih med pripravljalnim delom z nacionalnimi statističnimi uradi, javnim posvetovanjem in posvetovanjem z deležniki za vsako zbiranje podatkov. Ukrepi so bili nato združeni v regulativne okvire ali možnosti politike.

V preglednici 1 so prikazane iz tega izhajajoče možnosti, ki so razvrščene po naraščajoči ravni ambicioznosti. **Možnost 0** je osnovni scenarij. V skladu z **možnostjo 1** so zbirke podatkov, določene v treh obstoječih uredbah, vključene v novo enotno okvirno uredbo, ki zajema tudi plačilno vrzel med spoloma. Opredelitve, koncepti in pristopi so usklajeni, vzpostavljeno pa je tudi splošno načrtovanje za boljšo sinhronizacijo posredovanja podatkov. Obstajajo tesne metodološke povezave med: (i) strukturo raziskave o strukturi plačil in plačilno vrzeljo med spoloma in (ii) raziskavo o stroških dela in indeksom stroškov dela. Vendar možnost 1 ne obravnava novih potreb, pravočasnosti zbirk podatkov ali njihove pokritosti v tolikšni meri, da bi jih bilo treba v okviru te možnosti obravnavati prostovoljno.

V skladu z **možnostjo 2** se pokritost razširja na mikropodjetja za raziskavo o strukturi plačil (glavne informacije); raziskava o stroških dela ni razširjena na navedena podjetja. Obseg obeh raziskav se razširi na področje NACE „Dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti“, statistika o prostih delovnih mestih pa zajema celotno gospodarstvo. Pravočasnost je izboljšana za indeks stroškov dela; nekoliko se je izboljšala (za dva meseca) za raziskavo o strukturi plačil; pravočasnost raziskave o stroških dela se ni izboljšala. Pogostost obeh raziskav ostaja enaka kot pri osnovnem scenariju. Del te možnosti je tudi razvoj pravne podlage za plačilno vrzel med spoloma in pokrivanje novih potreb. Ta možnost zagotavlja boljše poročanje o kakovosti za vse zbirke podatkov ter boljšo harmonizacijo in načrtovanje prek integrirane okvirne uredbe.

Nazadnje, v okviru **možnosti 3** so izčrpno obravnavane potrebe po izboljšanju in harmonizaciji vseh statističnih podatkov o podjetjih na trgu dela, kot so jih izrazili deležniki. Vključeni so vsi opredeljeni ukrepi politike. Ti ukrepi so povezani s pokritostjo, pravočasnostjo in visoko pogostostjo raziskav o strukturi plačil in stroškov dela, poročanjem o kakovosti ter uporabo upravnih podatkov in inovativnih virov, uskladitvijo konceptov na vseh področjih statistike o podjetjih na trgu dela, uvedbo obveznega zbiranja podatkov o plačilni vrzeli med spoloma in pokritostjo novih potreb. To pomeni, da je zajetje obeh raziskav razširjeno na mikropodjetja in na področje NACE „Dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnost obvezne socialne varnosti“, statistika o prostih delovnih mestih pa zajema celotno gospodarstvo. Pravočasnost raziskave o strukturi plačil bi se znatno izboljšala, pri raziskavi o stroških dela pa bi bilo izboljšanje zmerno. V okviru te možnosti ima statistika o podjetjih na trgu dela koristi od izboljšane poročanja o kakovosti ter boljše harmonizacije in načrtovanja na podlagi integrirane okvirne uredbe.

Preglednica 1: Možnosti 0 (osnovni scenarij), 1, 2 in 3 v okviru nove enotne okvirne uredbe – glavne značilnosti in razlike

Sklop ukrepov	Možnost 0 (osnovni scenarij)	Možnosti	Možnost 2	Možnost 3
Plačilna vrzel med spoloma (letno zbiranje podatkov)	Ne	Obvezna	Celovito izvajanje	Celovito izvajanje
Pokritost	Ne	Prostovoljna	Mikropodjetja v raziskavi o strukturi plačil (samo glavne informacije). Javni sektor je zajet v obeh raziskavah (o strukturi plačil in stroških dela). Popolna statistična zajetost prostih delovnih mest.	Mikropodjetja v obeh raziskavah – o strukturi plačil in stroških dela (popolne informacije). Javni sektor je zajet v obeh raziskavah (o strukturi plačil in stroških dela). Popolna pokritost statistike o prostih delovnih mestih.
Pravočasnost in pogostost	Ne	Prostovoljno (le pravočasnost)	Pravočasnost se je delno izboljšala (znatno izboljšanje indeksa stroškov dela in zmerno izboljšanje raziskave o strukturi plačil). Pogostost raziskav se ni povečala.	Pravočasnost se je izboljšala za indeks stroškov dela ter za raziskavi o strukturi plačil in stroških dela. Pogostost obeh raziskav je podvojena.
Poročanje o kakovosti, uporaba upravnih podatkov in inovativnih virov	Ne	Prostovoljno (vendar obvezno za plačilno vrzel med spoloma)	Celovito izvajanje	Celovito izvajanje
Novo potrebe	Ne	Prostovoljno	Da	Da

Primerjava možnosti in prednostna možnost

Opravljen je bil kvalitativna ocena štirih možnosti, izbranih za oceno učinka. Ocenjene so bile sorazmernost, nato pa še uspešnost, učinkovitost in skladnost. Povzetek te ocene je prikazan v preglednici 2.

Kar zadeva stroške, možnost 3 znatno poveča breme za podjetja, zaradi česar se njihovi stroški za sodelovanje v raziskavi povečajo za 88 %. Možnost 2 povzroči 11-odstotno povečanje bremena za podjetja. Pri možnosti 3 se stroški za pripravljavce podatkov povečajo

za 64 %, pri možnosti 2 pa za 12 %. Možnost 1 zanemarljivo poveča breme in stroške za podjetja in nacionalne statistične urade.

	Povečanje stroškov za NSU (v EUR)	Povečanje skupnih stroškov za NSU v %		Povečanje stroškov za podjetja (v EUR)	Povečanje skupnih stroškov za podjetja v %
Možnost 1	215 000	1 %	Možnost 1	92 000	0,2 %
Možnost 2	3 700 000	12 %	Možnost 2	4 700 000	11 %
Možnost 3	19 300 000	64 %	Možnost 3	38 000 000	88 %

Vse možnosti zagotavljajo sorazmernost. Ugotovljeno je bilo, da možnost 2 obravnava potrebe uporabnikov in ponudnikov podatkov na stroškovno najučinkovitejši način. Čeprav uporabniki podatkov želijo bolj ambiciozen predlog, kot je možnost 3, bi bilo težko doseči dogovor o tej možnosti zaradi njenega vpliva na obremenitev podjetij.

Preglednica 2: Kako se možnosti primerjajo med seboj?

Ocena	Rezultat			
	Možnost 1	Možnost 2	Možnost 3	
Skladnost z načelom sorazmernosti (ustrezno/negotovo/neustrezno)	Ali možnost presega tisto, kar je potrebno za zadovoljivo doseganje ciljev?	Ustrezno	Ustrezno	Ustrezno
	Ali je področje uporabe možnosti omejeno na vidike, ki jih države članice same ne morejo zadovoljivo doseči in jih lahko EU doseže bolje?	Ustrezno	Ustrezno	Ustrezno
	Ali so stroški za EU, nacionalne vlade, regionalne in lokalne organe, podjetja in javnost sorazmerni s cilji pobude?	Ustrezno	Ustrezno	Negotovo
	Ali je vrsta ukrepa (izbira instrumenta) čim bolj preprosta ter omogoča zadovoljivo doseganje cilja in učinkovito izvrševanje?	Ustrezno	Ustrezno	Ustrezno
Učinkovitost (– – do ++)	Strateški cilj (SC) 1.1: Prilagoditev regulativnega okvira, da se omogoči prožnost pri izpolnjevanju novih potreb	+	++	++
	SC 1.2: Objavljanje pravočasnejših statističnih podatkov	+	+	++
	SC 1.3: Spodbujanje uporabe inovativnih virov in metod (ustrezno ocenjene kakovosti)	+	++	++
	SC 2: Izboljšanje obsega statistične pokritosti na celotno gospodarstvo in zagotavljanje izčrpnih podatkov o plačilni vrzeli med spoloma	+	+	++
	SC 3: Izboljšanje skladnosti s povezanimi statističnimi področji	+	++	++
	Učinek na temeljne pravice, vključno s spodbujanjem enakosti	+	+	++
	Socialne posledice	+	++	++
	Cilji ZN za trajnostni razvoj	0	+	++
Skladnost z glavnimi cilji politike EU (– – do ++)	Skladnost	–	+	+
Učinkovitost (– – do ++)	Učinkovitost	0	++	+

Spremljanje in ocenjevanje

Smotrnost novega okvira statistike o podjetjih na trgu dela se bo spremljala in ocenjevala z uporabo operativnih ciljev, določenih v okviru vsakega od specifičnih ciljev. V ta namen je bilo pripravljenih 20 kazalnikov spremljanja in začasnih ciljev. Prvo ocenjevanje, s katero se

bo zaključila faza izvajanja, je načrtovano v treh do petih letih po začetku veljavnosti novega pravnega okvira. Po prehodu v fazo uporabe se bosta delovanje in učinek zakonodaje redno ocenjevala vsakih tri do pet let.